

ttb analytics ชี้วิกฤตราคาน้ำมันโลกดันตลาดไบโอดีเซล-เอทานอล มีศักยภาพโตสูง แนะนำ สนับสนุนการใช้งานเพื่อทดแทนน้ำมันอย่างต่อเนื่อง และยกระดับอุปทานให้มีประสิทธิภาพ

ศูนย์วิเคราะห์เศรษฐกิจ ทีทีบี หรือ ttb analytics มองสถานการณ์ความขัดแย้งในตะวันออกกลางที่ส่งผลให้ราคาน้ำมันทรงตัวในระดับสูง ผลักดันให้ความต้องการใช้ไบโอดีเซล และเอทานอลในปี 2569 เพิ่มขึ้นอย่างมีนัย ซึ่งช่วยลดการพึ่งพาการนำเข้าน้ำมันจากต่างประเทศ โดยฝั่งไบโอดีเซลหากส่งเสริมการใช้ดีเซล B20 มากขึ้น บนเงื่อนไขการเพิ่มสต็อกน้ำมันปาล์มดิบจากส่วนที่เคยส่งออกเพื่อนำมาใช้ผลิตเป็นพลังงานทดแทนได้ทั้งหมด จะช่วยลดการพึ่งพาน้ำมันดีเซลบริสุทธิ์สูงสุดเฉลี่ย 6.6 ล้านลิตรต่อวัน หรือคิดเป็นมูลค่ากว่า 7.2 หมื่นล้านบาทต่อปี แต่ในทางปฏิบัติยังต้องเร่งผลักดันการใช้ให้ครอบคลุมมากขึ้น ในขณะที่เอทานอลหากมีมาตรการอุดหนุนส่วนต่างราคาแก๊สโซฮอล์ E20 ให้สูงอย่างต่อเนื่อง จะช่วยลดการพึ่งพาแก๊สโซลีน (น้ำมันเบนซินพื้นฐาน) ลงเฉลี่ย 0.6 ล้านลิตรต่อวัน หรือคิดเป็นมูลค่ากว่า 6.5 พันล้านบาทต่อปี โดยวิกฤตพลังงานรอบนี้อาจไม่ใช่เพียงแรงกดดันด้านต้นทุน แต่เป็นจุดเปลี่ยนที่จะยกระดับสู่การปรับโครงสร้างพลังงานไทยอย่างยั่งยืน หากมีนโยบายรัฐที่สนับสนุนการใช้ที่ตรงเป้าหมายและบริหารจัดการด้านวัตถุดิบให้ต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

ความขัดแย้งในตะวันออกกลางปะทุขึ้นตั้งแต่ช่วงต้นปี 2569 สร้างความตึงเครียดให้กับช่องแคบฮอร์มุซซึ่งเป็นเส้นทางขนส่งน้ำมันดิบกว่า 20% ของโลก หลังถูกสั่งปิดล้อม ส่งผลให้ราคาน้ำมันดิบดูไบช่วงเดือนมีนาคม 2569 พุ่งขึ้นสูงเฉลี่ย 129 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล และปัจจุบันยังทรงตัวอยู่สูงกว่า 100 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล ปัจจัยนี้ส่งแรงสั่นสะเทือนมาถึงไทยอย่างรวดเร็ว เนื่องจากไทยยังพึ่งพาการนำเข้าพลังงานจากตะวันออกกลางสูงถึง 48% ของพลังงานที่นำเข้าทั้งหมด ทำให้ต้นทุนเชื้อเพลิงในประเทศปรับตัวสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะน้ำมันดีเซลและน้ำมันเบนซินและแก๊สโซฮอล์ ซึ่งเป็นเชื้อเพลิงหลักในภาคขนส่งของไทยสะท้อนผ่านปี 2568 ที่ผ่านมามีสัดส่วนการใช้คิดเป็น 48% และ 23% ของภาพรวมการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงทั้งหมด ตามลำดับ กดดันให้ทางรัฐบาลไทยจำเป็นต้องยกเลิกมาตรการตรึงราคาน้ำมันและปล่อยให้ราคาขายปลีกลอยตัวตามกลไกตลาดเพื่อรักษาเสถียรภาพของกองทุนน้ำมัน ส่งผลให้ภาระต้นทุนผู้บริโภค เช่น ค่าขนส่งสินค้า ค่าเดินทาง รวมไปถึงต้นทุนการผลิตภาคอุตสาหกรรมและเกษตรสูงขึ้น จากวิกฤตดังกล่าวผลักดันให้ไบโอดีเซลและเอทานอลเข้ามามีบทบาทมากขึ้นในฐานะแหล่งพลังงานทดแทนที่สำคัญเพื่อลดการพึ่งพาพลังงานฟอสซิลนำเข้าและเพิ่มความมั่นคงทางพลังงาน

ในปี 2568 ที่ผ่านมามีการนำไบโอดีเซลมาผสมในน้ำมันดีเซล และเอทานอลผสมในน้ำมันแก๊สโซลีน ที่อัตราส่วนผสมเฉลี่ย 6.5% และ 10.9% ตามลำดับ แต่เนื่องด้วยราคาพลังงานทดแทนก่อนหน้านี้อยู่ในระดับสูงกว่าราคาน้ำมันเชื้อเพลิงโดยตลอด ส่งผลให้อัตราส่วนผสมยังคงอยู่ในระดับต่ำ อย่างไรก็ตามวิกฤตราคาน้ำมันโลกได้ส่งผลให้ต้นทุนเชื้อเพลิงในประเทศพุ่งสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นจุดเปลี่ยนให้นำพลังงานทดแทนเข้ามามีส่วนสำคัญมากขึ้น เพื่อลดการนำเข้าพลังงานฟอสซิล โดย ttb analytics ประเมินว่าหากสนับสนุนการใช้ไบโอดีเซลใน

สัดส่วนที่สูงขึ้นผ่านดีเซล B20 บนเงื่อนไขการเพิ่มสต็อกน้ำมันปาล์มดิบจากส่วนที่เคยส่งออกเพื่อนำมาใช้ผลิตเป็นพลังงานทดแทนทั้งหมด รวมถึงสนับสนุนการใช้เอทานอลผ่านมาตรการรัฐที่ช่วยอุดหนุนส่วนต่างราคาให้น้ำมันแก๊สโซลีนที่มีสัดส่วนเอทานอลสูง (E20) มีราคาที่สูงใจมากขึ้น ก็จะสามารถช่วยลดการใช้้ำมันดีเซลบริสุทธิ์และแก๊สโซลีนลงเฉลี่ย 6.6 ล้านลิตรต่อวัน และ 0.6 ล้านลิตรต่อวัน ตามลำดับ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- **ไบโอดีเซล (Biodiesel) :** ความต้องการใช้ไบโอดีเซล (B100) ของไทยขึ้นอยู่กับทิศทางนโยบายรัฐเป็นสำคัญ ผ่านการปรับสูตรผสมตามสถานการณ์ผลผลิตและราคาของปาล์มน้ำมันที่เหมาะสม โดยในปี 2568 ปริมาณการใช้ไบโอดีเซลเฉลี่ยอยู่ที่ 3.6 ล้านลิตรต่อวัน ที่มีสูตรผสมเป็น B5 ในขณะที่เดือนมีนาคม 2569 ที่ผ่านมามีผลกระทบจากราคาน้ำมันที่ผันผวนสูง ส่งผลให้รัฐปรับส่วนผสมเพิ่มขึ้นเป็น B7 พร้อมกับบริหารจัดการสต็อกในประเทศให้เพียงพอสำหรับใช้เป็นพลังงานทดแทนมากขึ้น ผ่านนโยบายคุมเข้มการส่งออกน้ำมันปาล์มดิบ ซึ่งต้องขออนุญาตก่อนส่งออกทุกครั้ง ทำให้อุปทานน้ำมันปาล์มดิบในปี 2569 ส่วนที่ใช้เป็นพลังงานทดแทน มีสต็อกเพิ่มขึ้นสูงสุดอยู่ที่ 1.9-2.0 ล้านตัน จากเดิม 0.9-1.0 ล้านตัน นอกจากนี้รัฐได้เร่งผลักดันการใช้ไบโอดีเซลมากขึ้นผ่านน้ำมันดีเซล B20 อย่างจริงจัง พร้อมขยายสถานีบริการที่มีหัวจ่ายดีเซล B20 และกำหนดราคาส่วนต่างให้ต่ำกว่า B7 อย่างมีนัย ดังนั้น บนเงื่อนไขการเพิ่มสต็อกน้ำมันปาล์มดิบจากส่วนที่เคยส่งออกเพื่อนำมาใช้ผลิตเป็นพลังงานทดแทนทั้งหมด ประกอบกับปัจจัยบวกข้างต้นส่งผลให้ปี 2569 คาดว่าการใช้ไบโอดีเซลจะขยายตัวสูงขึ้นอย่างมีนัย และปรับให้อัตราส่วนผสมในภาพรวมขยับขึ้นจาก 6.5% เป็นสูงสุดที่ 14.6% หรือคิดเป็นความต้องการใช้ไบโอดีเซลที่ 10.2 ล้านลิตรต่อวัน ซึ่งจะช่วยลดการใช้้ำมันดีเซลบริสุทธิ์ลงจากเดิมได้สูงสุดราว 6.6 ล้านลิตรต่อวัน หรือคิดเป็นมูลค่ากว่า 7.2 หมื่นล้านบาทต่อปี อย่างไรก็ตามแม้ว่าน้ำมันดีเซล B20 จะถูกวางบทบาทเป็นน้ำมันทางเลือก แต่การขยายการใช้งานในทางปฏิบัติยังต้องเร่งผลักดันในหลายด้าน ตั้งแต่การส่งเสริมการใช้ B20 ในรถยนต์เชิงพาณิชย์มากขึ้น เช่น รถบรรทุก รถกระบะ การเพิ่มจำนวนรถที่มีเครื่องยนต์เก่าให้รองรับ B20 ตลอดจนการบริหารจัดการปาล์มน้ำมันให้มีเพียงพอและมีต้นทุนต่ำจากการประสิทธิภาพในการผลิต
- **เอทานอล (Ethanol) :** มีสูตรผสมค่อนข้างคงที่ประกอบด้วย E10 E20 และ E85 ไม่สามารถปรับสูตรผสมได้ตามสถานการณ์เหมือนกันไบโอดีเซล เนื่องจากข้อจำกัดด้านมาตรฐานน้ำมันและเครื่องยนต์รถยนต์เบนซินที่รองรับ แต่ในปัจจุบันรถที่มีเครื่องยนต์เบนซินเกือบทั้งหมดสามารถรองรับการใช้ E20 ได้อยู่แล้ว ดังนั้น นโยบายในการส่งเสริมการใช้เอทานอลจึงอยู่ที่มาตรการทางราคาและภาษีเป็นหลัก เช่น การปรับอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันฯ หรือภาษีสรรพสามิตเพื่อให้แก๊สโซลีนบางชนิดถูกลง ูงใจให้ประชาชนหันมาใช้มากขึ้น โดยในปี 2568 ความต้องการใช้เอทานอลเฉลี่ยอยู่ที่ 3.4 ล้านลิตรต่อวัน ถูกนำไปผสมเป็น

แก๊สโซฮอลล์ E10 มีสัดส่วน 71% ส่วนที่เหลือผสมเป็นแก๊สโซฮอลล์ E20 เป็นหลัก ในขณะที่แนวโน้มปี 2569 คาดว่าความต้องการใช้เอทานอลจะเพิ่มสูงขึ้นแตะ 4.0 ล้านลิตรต่อวัน โดยเฉพาะในแก๊สโซฮอลล์ E20 เนื่องจากสถานการณ์ราคาน้ำมันโลกผันผวน ส่งผลให้ตั้งแต่ช่วงมีนาคม 2569 เป็นต้นมา รัฐเร่งอุดหนุน ส่วนต่างราคาต้นทุนให้ E20 มีราคาขายปลีกต่ำกว่า E10 ที่ 5-7 บาท (จากเดิมส่วนต่างเพียง 2-3 บาท) จากความต้องการใช้เอทานอลที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ภาพรวมอัตราส่วนผสมเอทานอลเพิ่มจาก 10.9% เป็น 12.8% และสามารถช่วยลดการพึ่งพาการใช้น้ำมันแก๊สโซลีนได้เฉลี่ย 0.6 ล้านลิตรต่อวัน หรือคิดเป็นมูลค่ากว่า 6.5 พันล้านบาทต่อปี ประกอบกับเมื่อพิจารณาภาพรวมอุปทานวัตถุดิบสำคัญ เช่น กากน้ำตาล และ มันสำปะหลัง พบว่ายังคงมีวัตถุดิบเพียงพอสำหรับรองรับความต้องการใช้เอทานอลที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะ กากน้ำตาลที่ผลผลิตส่วนใหญ่ถูกนำมาใช้ผลิตเป็นเอทานอลโดยตรงอยู่แล้ว จากต้นทุนการผลิตที่ต่ำและ อัตราแปรสภาพเป็นเอทานอลที่สูงกว่า ในขณะที่มันสำปะหลังถูกนำมาใช้ผลิตเป็นเอทานอลในสัดส่วนที่ต่ำ เนื่องจากส่วนใหญ่ถูกนำไปใช้ในอุตสาหกรรมอื่นสูงกว่า เช่น อุตสาหกรรมแป้ง อาหารสัตว์ เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป บนสถานการณ์ปัญหาทางภูมิรัฐศาสตร์ในตะวันออกกลางที่เกิดขึ้นและยังเป็นปัจจัยเสี่ยงด้านพลังงานของโลกอยู่ต่อไป ราคาน้ำมันอาจไม่กลับสู่ระดับเดิมเหมือนในอดีตที่ผ่านมาในระยะเวลาอันสั้น ดังนั้น ไบโอดีเซลและเอทานอล ซึ่งไทยเป็นประเทศที่มีศักยภาพในการผลิตได้ทั้งคู่ จึงมีบทบาทมากขึ้นในฐานะพลังงานทดแทนที่ช่วยเพิ่มความมั่นคงทางพลังงานในอนาคต โดยแต่ละชนิดมีคุณลักษณะและกลไกตลาดที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ไบโอดีเซลมีความยืดหยุ่นในการปรับสัดส่วนตามนโยบายรัฐเพื่อปรับสมดุลตลาดปาล์มน้ำมัน ในขณะที่เอทานอลมีข้อจำกัดในการขยายสัดส่วนการใช้จากข้อจำกัดเรื่องมาตรฐานเชื้อเพลิงและเครื่องยนต์ รัฐจึงต้องพึ่งพามาตรการภาษีและการสนับสนุนราคาจากกองทุนน้ำมันในการจูงใจให้ใช้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งต้องคำนึงถึงภาระการคลังและทิศทางนโยบายพลังงานในระยะยาว

ดังนั้น **ttb analytics** มองว่าทางออกเพื่อความยั่งยืนต้องอาศัยนโยบายรัฐที่ชัดเจนและสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ 1.คงสัดส่วนการผสมเชื้อเพลิงชีวภาพในระดับที่เหมาะสม เพื่อทำให้เกิดความเชื่อมั่นในอุตสาหกรรมต้นน้ำ แม้ช่วงที่ราคาน้ำมันตลาดโลกลดต่ำลง 2.เร่งวิจัยและพัฒนาเพื่อลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิต ทั้งต้นน้ำ (พันธุ์พืช/ความทนแล้ง-โรคพืช) และปลายน้ำ (กระบวนการผลิต/เทคโนโลยีการหมัก/เพิ่มประสิทธิภาพ B20/E20 ให้สูงขึ้น) 3.ผลักดันน้ำมัน B20/E20 ให้เป็นน้ำมันเชื้อเพลิงมาตรฐานสำหรับรถยนต์รุ่นใหม่ และสนับสนุนการดัดแปลงปรับปรุงเครื่องยนต์ในรถขนส่งเก่าให้สามารถให้รองรับการใช้ โดยเฉพาะ B20 เพื่อเพิ่มจำนวนผู้ใช้ และ 4.ร่วม

วางแผนระยะยาวภายใต้ความร่วมมือระหว่างรัฐ-เอกชน-เกษตรกร เหล่านี้เพื่อทำให้เกิดเสถียรภาพทั้งฝั่งอุปสงค์และอุปทาน ลดการพึ่งพาพลังงานฟอสซิล ลดมลพิษทางอากาศ ช่วยยกระดับรายได้เกษตรกร และทำให้เกิดการใช้พลังงานทดแทนอย่างยั่งยืนเพื่อให้เติบโตไปพร้อมกับความมั่นคงทางพลังงานของประเทศ

ttb analytics ชีวภัณฑ์ราคาน้ำมันโลกดันตลาดไบโอดีเซล-เอทานอล มีศักยภาพโตสูง แนะเร่งสนับสนุนการใช้งานเพื่อทดแทนน้ำมันอย่างต่อเนื่อง และยกระดับอุปทานให้มีประสิทธิภาพ

